

МАСИВИ ТА ВКАЗІВНИКИ

Питання 3.1.

Похідний тип: масив

- Масив утворює певна послідовність елементів одного типу даних.
 - Оголошення масиву повідомляє компілятору, скільки елементів містить масив і який тип мають його елементи.
 - `float candy[365];` /* масив з 365 значень типу float */
`char code[12];` /* масив з 12 значень типу char */
`int states [50];` /* масив з 50 значень типу int */
- Для доступу до елементів масиву вказується їх номер (*індекс*).
 - Нумерація елементів масиву починається з 0.
 - `candy [0]` - це перший елемент масиву `candy`,
 - `candy [364]` - 365-й, останній, елемент масиву.

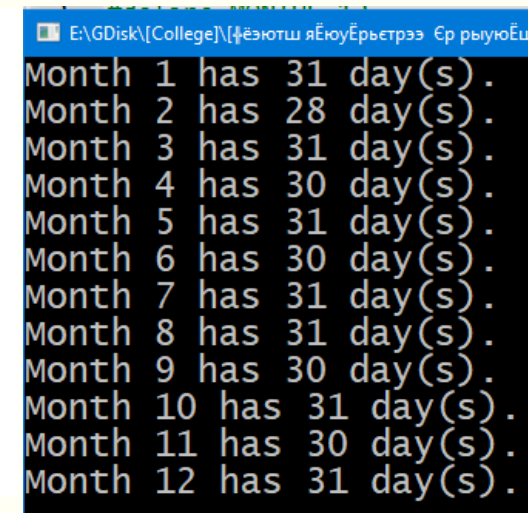
First Element						
score[0]	score[1]	score[2]	score[3]	score[4]	score[5]	score[6]
5	2	8	0	1	9	4
1000	1002	1004	1006	1008	1010	1012
Base Address						

Коли забув, що індексація масиву починається з 0

Ініціалізація масивів

```
1 #include <stdio.h>
2 #define MONTHS 12
3
4 int main (void)
5 {
6     int days [MONTHS] = {31, 28, 31, 30, 31, 30, 31, 31, 30, 31, 30, 31};
7     int index;
8     for (index = 0; index < MONTHS; index++)
9         printf ( "Month %d has %2d day(s).\n", index + 1, days[index]);
10    return 0;
11 }
```



```
Month 1 has 31 day(s).
Month 2 has 28 day(s).
Month 3 has 31 day(s).
Month 4 has 30 day(s).
Month 5 has 31 day(s).
Month 6 has 30 day(s).
Month 7 has 31 day(s).
Month 8 has 31 day(s).
Month 9 has 30 day(s).
Month 10 has 31 day(s).
Month 11 has 30 day(s).
Month 12 has 31 day(s).
```

- Іноді доводиться використовувати масив, що призначений тільки для зчитування.

- `const int days [MONTHS] = {31, 28, 31, 30, 31, 30, 31, 31, 30, 31, 30, 31};`

- Ініціалізація масиву без вказування його розміру

- `const int days [] = {31, 28, 31, 30, 31, 30, 31, 31, 30, 31, 30, 31};`

```
for (index = 0; index < sizeof days / sizeof days[0]; index++)
    printf("Месяц %2d имеет %d дней (день).\n", index +1,
        days[index]);
```


monthArray.c

Неініціалізовані масиви

```
1  #include <stdio.h>
2  #include <conio.h>
3  #define SIZE 4
4
5  int main (void)
6  {
7      int no_data[SIZE];
8      int i;
9      printf ("%2s%14s\n", " i ", "no_data[i]");
10
11     for (i = 0; i < SIZE; i++)
12         printf ("%2d%14d\n", i, no_data[i]);
13
14     getch();
15     return 0;
16 }
```


no_data.c

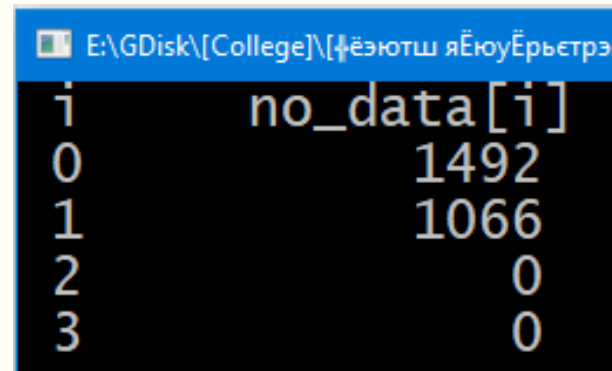
C:\Users\User\Documents\no_data.exe

i	no_data[i]
0	0
1	0
2	268501009
3	0

- Проте поведінка залежить від **класу пам'яті**, до якого належить масив.
 - За замовчуванням – автоматичний клас пам'яті.
 - Для інших класів пам'яті неініціалізовані значення можуть занулятися.

Частково ініціалізовані масиви

```
1 #include <stdio.h>
2 #include <conio.h>
3 #define SIZE 4
4
5 int main (void)
6 {
7     int no_data[SIZE] = {1492, 1066};
8     int i;
9     printf ("%2s%14s\n", " i ", "no_data[i]");
10
11     for (i = 0; i < SIZE; i++)
12         printf ("%2d%14d\n", i, no_data[i]);
13
14     getch();
15     return 0;
16 }
```


i	no_data[i]
0	1492
1	1066
2	0
3	0

- Як тільки значення в списку закінчаються, решта елементів ініціалізується нулями.
 - Компілятори не допускають ініціалізації більшою кількістю елементів, ніж передбачено розміром масиву.

part_data.c

Виділені ініціалізатори (додано в стандарті C99)

- Дозволяє обирати, які елементи повинні бути ініціалізовані.

```
#include <stdio.h>
#define MONTHS 12
int main(void)
{
    int days[MONTHS] = {31,28, [4] = 31,30,31, [1] = 29};
    int i;
    for (i = 0; i < MONTHS; i++)
        printf("%2d %d\n", i + 1, days[i]);
    return 0;
}
```

1	31
2	29
3	0
4	0
5	31
6	30
7	31
8	0
9	0
10	0
11	0
12	0

Присвоювання значень масивам

- Використовується *індекс* елементу масива.

- Приклад 1. Всі парні числа від 1 до 100

```
#include <stdio.h>
#define SIZE 50
int main(void)
{
    int counter, evens[SIZE];
    for (counter = 0; counter < SIZE; counter++)
        evens[counter] = 2 * counter;
    ...
}
```

- Недопустимі методи присвоювання (SIZE = 5):

```
int oxen[SIZE] = {5,3,2,8};    /* здесь все в порядке */
int yaks[SIZE];

yaks = oxen;                   /* недопустимый оператор */
yaks[SIZE] = oxen[SIZE];       /* неправильно */
yaks[SIZE] = {5,3,2,8};        /* этот метод не работает */
```


Вказування розміру масиву

- До появи стандарту C99 розмір виражався лише за допомогою *константного цілочисельного виразу, значення якого більше нуля*.
 - Стандарт C99 увів масиви змінної довжини.
 - На них накладаються певні обмеження, наприклад, неможливість ініціалізації в оголошенні.

```
int n = 5;
int m = 8;
float a1[5];           // да
float a2[5*2 + 1];     // да
float a3[sizeof(int) + 1]; // да
float a4[-4];          // нет, размер должен быть > 0
float a5[0];           // нет, размер должен быть > 0
float a6[2.5];         // нет, размер должен быть целым числом
float a7[(int)2.5];     // да, преобразование типа из float int constant
float a8[n];           // не разрешалось до появления стандарта C99
float a9[m];           // не разрешалось до появления стандарта C99
```

Масиви змінної довжини значно повільніше

```
void call_me(char *stuff, int step)
{
    char buf[10];

    strcpy(buf, stuff, sizeof(buf));
    printf("%d:[%s]\n", step, buf);
}
```

```
void call_me(char *stuff, int step)
{
    char buf[step];

    strcpy(buf, stuff, sizeof(buf));
    printf("%d:[%s]\n", step, buf);
}
```

```
push    %rbp
mov     %rsp,%rbp
sub     $0x20,%rsp
mov     %rdi,-0x18(%rbp)
mov     %esi,-0x1c(%rbp)
mov     -0x18(%rbp),%rcx
lea     -0xa(%rbp),%rax
mov     $0xa,%edx
mov     %rcx,%rsi
mov     %rax,%rdi
callq   5d0 <strcpy@plt>
lea     -0xa(%rbp),%rdx
mov     -0x1c(%rbp),%eax
mov     %eax,%esi
lea     0xd3(%rip),%rdi
mov     $0x0,%eax
callq   5c0 <printf@plt>
nop
leaveq
retq
```

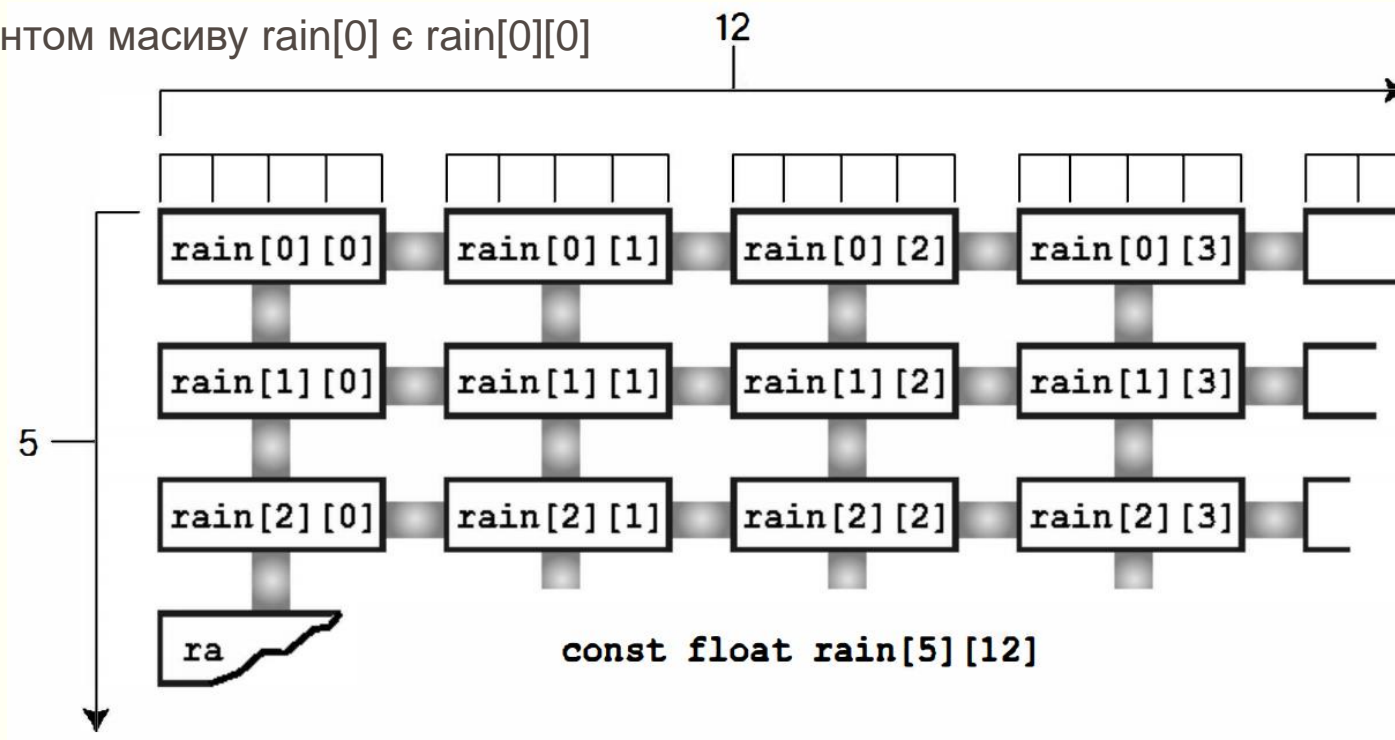
fixed-size array

variable length array

```
push    %rbp
mov     %rsp,%rbp
push    %rbx
sub     $0x28,%rsp
mov     %rdi,-0x28(%rbp)
mov     %esi,-0x2c(%rbp)
mov     %rsp,%rax
mov     %rax,%rbx
mov     -0x2c(%rbp),%ecx
movslq  %ecx,%rax
sub     $0x1,%rax
mov     %rax,-0x18(%rbp)
movslq  %ecx,%rax
mov     %rax,%r10
mov     $0x0,%r11d
movslq  %ecx,%rax
mov     %rax,%r8
mov     $0x0,%r9d
movslq  %ecx,%rax
mov     $0x10,%edx
sub     $0x1,%rdx
add     %rdx,%rax
mov     $0x10,%esi
mov     $0x0,%edx
div     %rsi
imul    $0x10,%rax,%rax
sub     %rax,%rsp
mov     %rsp,%rax
add     $0x0,%rax
mov     %rax,-0x20(%rbp)
movslq  %ecx,%rdx
mov     -0x20(%rbp),%rax
mov     -0x28(%rbp),%rcx
mov     %rcx,%rsi
mov     %rax,%rdi
callq   5d0 <strcpy@plt>
mov     -0x20(%rbp),%rdx
mov     -0x2c(%rbp),%eax
```

Багатовимірні масиви

- Нехай існує набір даних (60 значень) щодо середньомісячної кількості опадів за 5 років.
 - Зручно сформувати масив масивів (5 масивів по 12 елементів): `float rain[5][12]`
 - `rain[0]` – перший елемент масиву `rain`, є масивом на 12 значень за перший рік спостережень.
 - Першим елементом масиву `rain[0]` є `rain[0][0]`

Багатовимірні масиви

- Двовимірне представлення – лише зручний спосіб перегляду.
 - У пам'яті комп'ютера такий масив зберігається послідовно.
- Ініціалізація двовимірного масиву:

```
1 #include <stdio.h>
2 #define MONTHS 12
3 #define YEARS 5
4 int main(void) {
5     const float rain[YEARS][MONTHS] = {
6         {4.3,4.3,4.3,3.0,2.0,1.2,0.2,0.2,0.4,2.4,3.5,6.6},
7         {8.5,8.2,1.2,1.6,2.4,0.0,5.2,0.9,0.3,0.9,1.4,7.3},
8         {9.1,8.5,6.7,4.3,2.1,0.8,0.2,0.2,1.1,2.3,6.1,8.4},
9         {7.2,9.9,8.4,3.3,1.2,0.8,0.4,0.0,0.6,1.7,4.3,6.2},
10        {7.6,5.6,3.8,2.8,3.8,0.2,0.0,0.0,0.0,1.3,2.6,5.2}
11    }; // initializing rainfall data for 2010 - 2014
12    int year, month;
13    float subtot, total;
```

Можна опустити внутрішні фігурні дужки та залишити 2 зовнішні.

Якщо кількість елементів коректна, результат буде тим же.

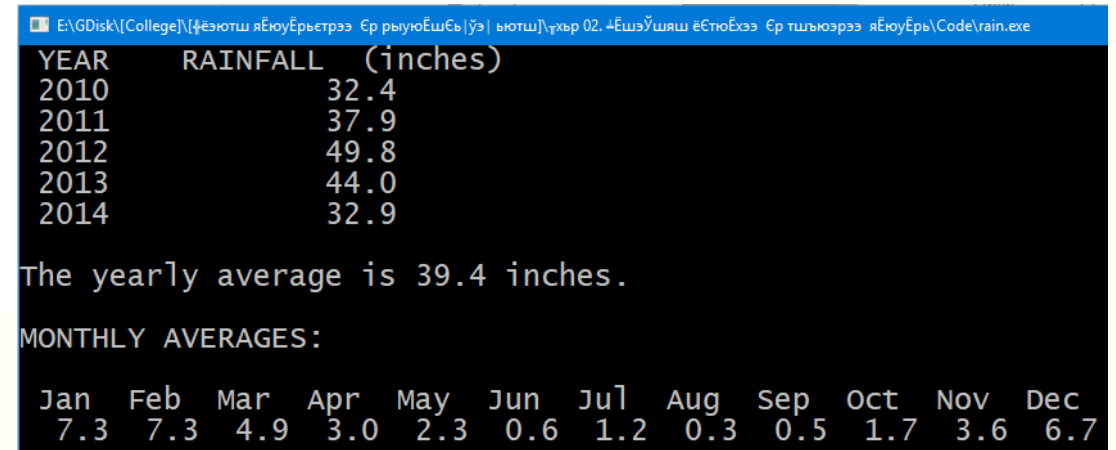

rain.c

Продовження програми

```
15 printf(" YEAR      RAINFALL  (inches)\n");
16 for (year = 0, total = 0; year < YEARS; year++) {
17     for (month = 0, subtot = 0; month < MONTHS; month++)
18         subtot += rain[year][month];
19     printf("%5d %15.1f\n", 2010 + year, subtot);
20     total += subtot; // total for all years
21 }
22 printf("\nThe yearly average is %.1f inches.\n\n", total/YEARS);
23 printf("MONTHLY AVERAGES:\n\n");
24 printf(" Jan  Feb  Mar  Apr  May  Jun  Jul  Aug  Sep  Oct  Nov  Dec\n ");
25
26 for (month = 0; month < MONTHS; month++) {
27     for (year = 0, subtot = 0; year < YEARS; year++)
28         subtot += rain[year][month];
29     printf("%4.1f ", subtot/YEARS);
30 }
31 printf("\n");
32
33 return 0;
34 }
```

- Для обчислення ітогової суми за рік значення year залишається незмінним, а month пробігає весь діапазон значень.
- Це внутрішній цикл for з першої частини програми.

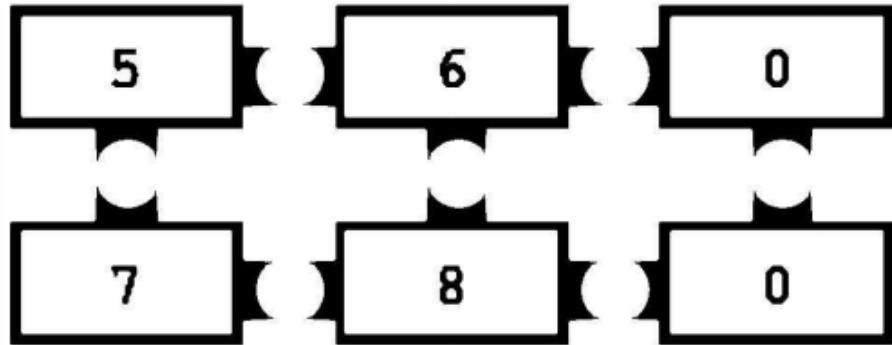
```
E:\GDI\College\...\code\rain.exe
YEAR      RAINFALL  (inches)
2010      32.4
2011      37.9
2012      49.8
2013      44.0
2014      32.9

The yearly average is 39.4 inches.

MONTHLY AVERAGES:

 Jan  Feb  Mar  Apr  May  Jun  Jul  Aug  Sep  Oct  Nov  Dec
 7.3  7.3  4.9  3.0  2.3  0.6  1.2  0.3  0.5  1.7  3.6  6.7
```

Два методи ініціалізації багатовимірних масивів

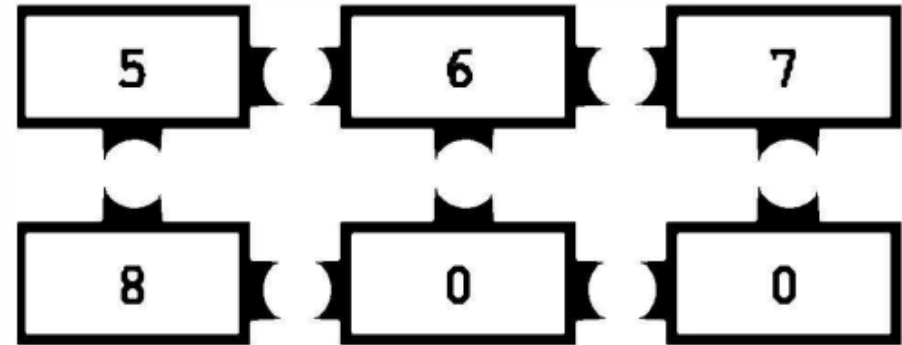
New:

```
int sq[2][3] = {
```

```
    {5, 6},
```

```
    {7, 8}
```

```
};
```

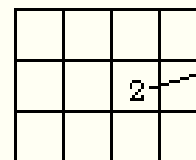


```
int sq[2][3]={5,6,7, 8};
```

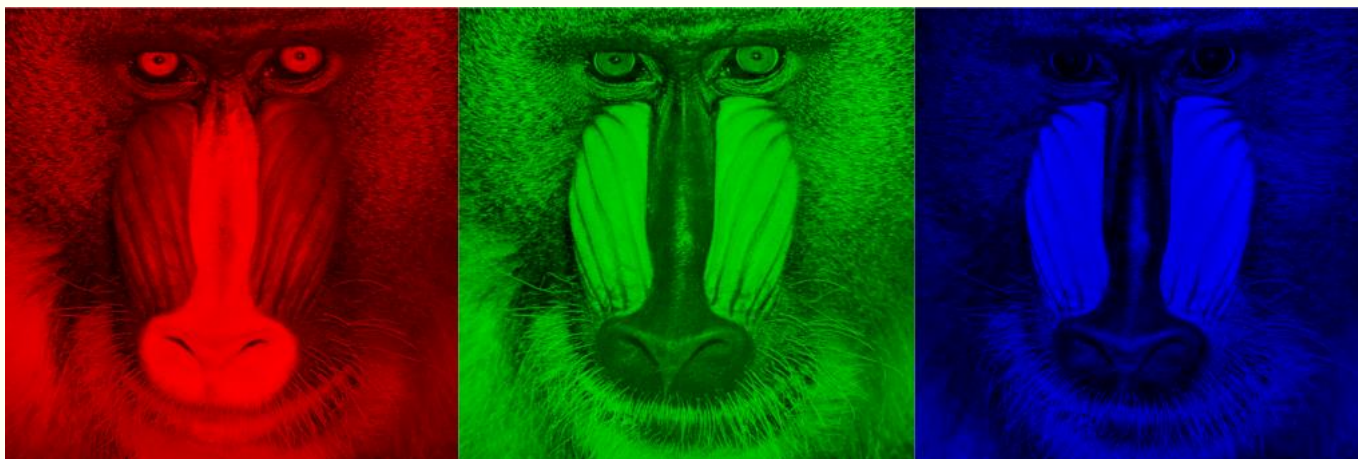
Масиви розмірністю більше 2

- Растрове зображення можна представити як тривимірний масив

- `int image[64][64][3];`
- Зазвичай для обробки тривимірних масивів використовується 3 вкладених цикли

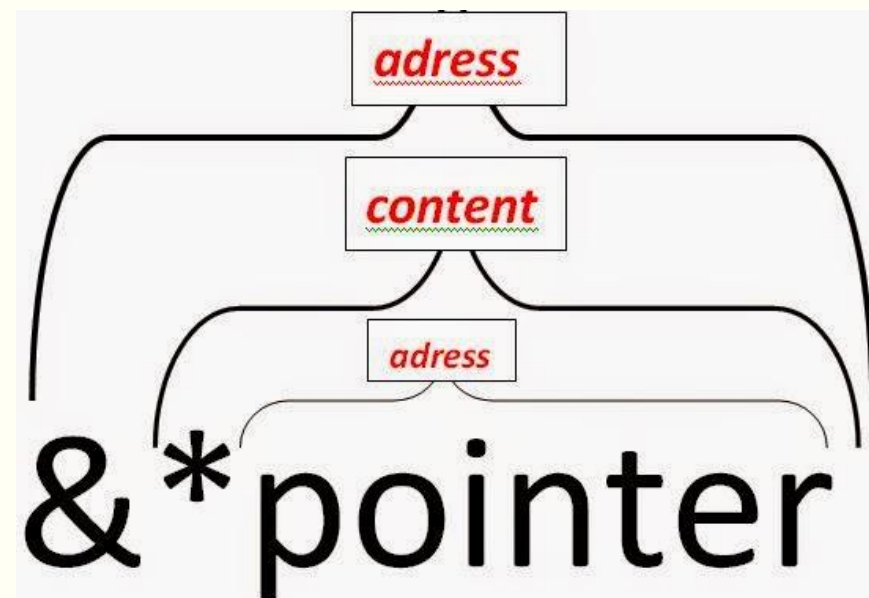

Index	Red	Green	Blue
0			
1			
2	0-255	0-255	0-255
3			
4			
14			
15			

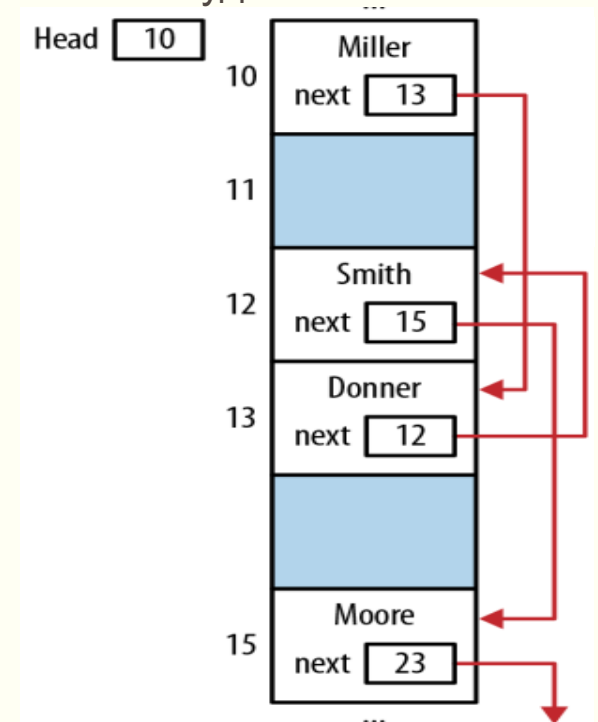
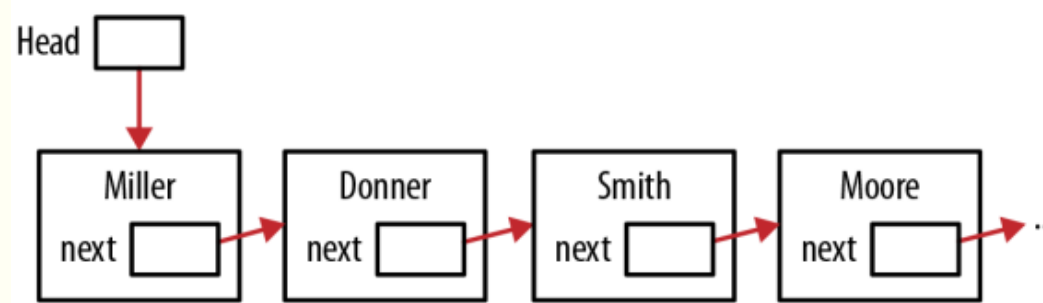
Похідний тип: вказівник

- Вказівники застосовуються в основному для маніпулювання даними в пам'яті.
 - Змінна-вказівник містить адресу в пам'яті *інших* змінної, об'єкту чи функції.
 - Зазвичай вказівник оголошується з конкретним типом, наприклад, вказівник на char.
- Використання вказівників:
 - Створення швидкого та ефективного коду
 - Підтримка динамічного виділення пам'яті
 - Більша компактність виразів
 - Можливість передачі структур даних за вказівником без даремних витрат пам'яті
 - Захист даних, переданих у якості параметра функції

Навіщо використовувати вказівники?

- Код реалізується ефективніше, оскільки вказівники ближчі до «заліза».
 - Компілятору простіше виконувати перетворення в машинний код.
 - There is not as much overhead associated with pointers as might be present with other operators.
- Багато структур даних простіше реалізувати за допомогою вказівників
 - Змінна head вказує, що у зв'язному списку на базі масиву індекс першого елемента буде 10.
 - Кожен елемент масиву містить структуру, яка представляє робітника.
 - Поле next структури містить індекс, який вказує на наступного робітника.
 - Затінені елементи представляють невикористані елементи масиву.

Оголошення вказівників

- Змінні-вказівники використовують оператор розіменування * для взяття значення за адресою (dereference):
 - `int* pi;`
 - `int * pi;`
 - `int *pi;`
 - `int*pi;`
- Вказівники на неініціалізовану (uninitialized) пам'ять можуть призвести до проблем.
 - Якщо вказівник розіменовано, його вміст, ймовірно, не представлятиме коректну адресу, а якщо все ж представлятиме, то може не містити коректних даних.
 - Некоректна адреса (invalid address) – одна з речей, до якої в програми немає доступу.
 - Програма перерве своє виконання на більшості платформ, що може призвести до цілого ряду проблем.
- Правильно читаємо: `const int *pci;`
 - Вказівник (pointer variable) на цілочисельну константу.

Оператор взяття адреси (Address of Operator) & повертає адресу свого операнду

```
1 #include <stdio.h>
2
3 int main(void)
4 {
5     int num = 0;
6     int *pi = &num;
7
8     printf("Address of num: %d Value: %d\n",&num, num);
9     printf("Address of pi: %d Value: %d\n",&pi, pi);
10
11     return 0;
12 }
```

```
Address of num: 6487628 Value: 0
Address of pi: 6487616 Value: 6487628
```

- Адресами можна управляти ще на етапі оголошення змінних:

- ```
int num;
int *pi = #
```



printPointer.c

- Якщо забути оператор взяття адреси, при присвоєнні може виникнути помилка:
  - error: invalid conversion from 'int' to 'int\*'
- Вказівники та цілі числа можуть мати однаковий байтовий розмір, проте не є однаковими.
  - Проте можливо звести ціле число до вказівника на ціле число: `pi = (int *)num;`
  - Якщо адреса нульова, її розіменування може призвести до переривання роботи програми.

# Розіменування вказівника за допомогою оператора \* (Indirection Operator)

---

- Оператор \* повертає значення, на яке вказує змінна-вказівник.

- `int num = 5;`  
`int *pi = &num;`
- `printf("%p\n", *pi);`      *// Виведе 5*

| Специфікатор | Значення                                                                      |
|--------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| %x           | Відображає значення як шістнадцяткове число                                   |
| %o           | Відображає значення як вісімкове число                                        |
| %p           | Відображає значення залежно від компілятора; зазвичай у шістнадцятковій формі |

- Вказівник може вказувати на функцію:
  - Наприклад, `void (*foo)();`

# Поняття про NULL

---

- Часто маємо справу з декількома схожими поняттями:
  - null як концепція
  - null як константний вказівник (pointer constant)
  - макрос NULL
  - ASCII-значення NUL
  - null як рядок
  - null як інструкція (statement)
- Коли NULL присвоюється вказівнику, вказівник ні на що не вказує (на жодну область пам'яті).
  - Два null-вказівника завжди рівні.
- Концепція null – це абстракція, що підтримується null pointer constant.
  - Ця константа: 0 або (void \*)0.
  - Для програміста внутрішнє представлення null не важливе.

# Поняття про NULL

---

- Макрос NULL – цілочисельна константа 0, зведена до вказівника на void.
  - У багатьох бібліотеках: `#define NULL ((void *)0)`, проте внутрішня реалізація залежить від компілятора.
  - Оголошення може знаходитись в різних заголовкових файлах: `stddef.h`, `stdlib.h` або `stdio.h`.
- У таблиці ASCII NUL – це байт з усіма нулями, тобто не null-вказівник.
  - Null-рядок – це порожній рядок, він не містить символів.
  - null statement складається з інструкції з одним оператором ;.
  - Часто еквівалентний символу `'\0'`
- Якщо задача – присвоїти null-значення для `pi`, використовуємо NULL type: `pi = NULL;`
  - Null-вказівник та неініціалізований вказівник відрізняються.
  - Неініціалізований вказівник може містити будь-яке значення, а NULL-вказівник не посилається на жодне місце в пам'яті.
- Для null-вказівника ніколи не слід брати адреси, оскільки він її не має.
  - Програма припинить роботу.



# Використовувати NULL чи 0 при роботі із вказівниками?

---

- Обидва варіанти доречні.
  - Деякі розробники віддають перевагу NULL, оскільки це нагадує про роботу із вказівниками.
- Проте NULL не слід використовувати в С-кодi, де немає вказівників.
  - Коректна робота не гарантована, а символ не визначений у стандартному С.
- Значення 0 залежить від контексту:
  - ```
int num;  
int *pi = 0;           // 0 – це null-вказівник, NULL  
pi = &num;  
*pi = 0;               // 0 – ціле число
```
 - Нульове значення перевантажується (overloaded).

Вказівник на void

- Вказівник загального призначення, що використовується для зберігання посилань (references) на будь-який тип даних (крім function pointers).
 - `void *pv;`
 - У пам'яті представляється так же, як і вказівник на `char`.
 - Ніколи не дорівнює іншому вказівнику, проте два `void`-вказівника, яким присвоєно `NULL` – еквівалентні.
- Вказівнику на `void` можна присвоїти будь-який вказівник.
 - It can then be cast back to its original pointer type.
 - Тоді значення буде рівним to the original pointer value.
- ```
int num;
int *pi = #
printf("Value of pi: %p\n", pi);
void* pv = pi;
pi = (int*) pv;
printf("Value of pi: %p\n", pi);
```

C:\Users\User\Documents\voidPointer.exe

```
Value of pi: 000000000006AFD6C
Value of pi: 000000000006AFD6C
```

Null-вказівник vs Void-вказівник

Null Pointer	Void Pointer
Спеціально зарезервоване <i>значення</i> вказівника	Конкретний <i>тип</i> вказівника
Доречний для всіх типів даних	Void сам є типом з розміром 1
Використовується для присвоєння 0 змінній-вказівнику довільного типу.	Використовується для зберігання адреси іншої змінної незалежно від її типу даних

Можливі проблеми із вказівниками

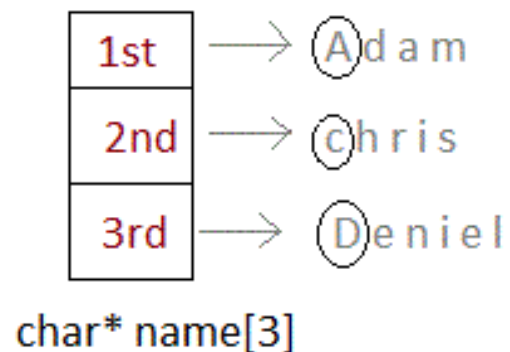

- Доступ до масивів чи інших структур даних за межами виділеної їм пам'яті.
- Посилання на автоматичні змінні після того, як вони припинили своє існування.
- Посилання на частину пам'яті, виділену в кучі, після її вивільнення (release).
- Розіменування вказівника до того, як під нього буде виділено пам'ять.

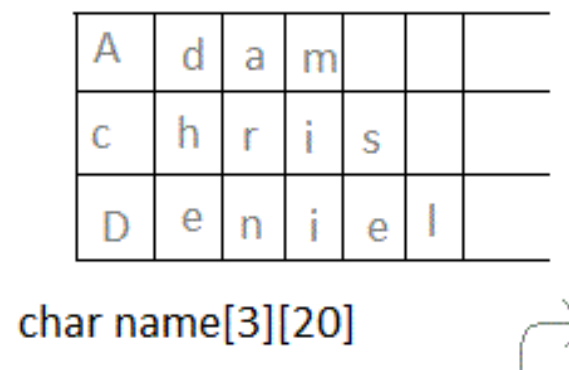
Масиви та вказівники

- Вказівники дозволяють ефективно працювати з масивами.
  - Ім'я масиву також є адресою першого елементу масиву: `flizny == &flizny[0]; // true`
  - стандарт языка C описывает массивы через указатели: `ar[n]` означает `*(ar+n)`

Using Pointer

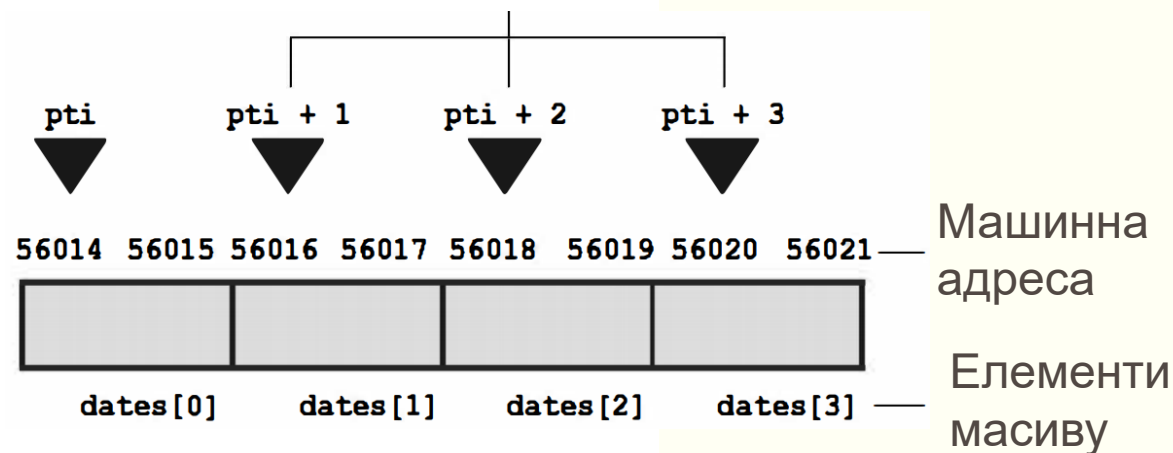

Without Pointer

Масиви та додавання вказівників

```
1 #include <stdio.h>
2 #define SIZE 4
3 int main(void)
4 {
5 short dates [SIZE];
6 short * pti;
7 short index;
8 double bills[SIZE];
9 double * ptf;
10
11 pti = dates; // assign address of array to pointer
12 ptf = bills;
13 printf("%23s %15s\n", "short", "double");
14 for (index = 0; index < SIZE; index++)
15 printf("pointers + %d: %10p %10p\n", index, pti + index, ptf + index);
16
17 return 0;
18 }
```


pnt_add.c

- При додаванні 1 до вказівника мова С додає одну **одиницю зберігання**.
- `dates + 2 == &date[2]` /* та ж адреса */
- `*(dates + 2) == dates [2]` /* те ж значення */

```
C:\Users\spuasson\AppData\Local\Temp\Rar$Dla0.694\pnt_add.exe

 short double
pointers + 0: 000000000062FE30 000000000062FE10
pointers + 1: 000000000062FE32 000000000062FE18
pointers + 2: 000000000062FE34 000000000062FE20
pointers + 3: 000000000062FE36 000000000062FE28
```

Операції із вказівниками

ptr_ops.c

```
1 #include <stdio.h>
2 int main(void)
3 {
4 int urn[5] = {100,200,300,400,500};
5 int * ptr1, * ptr2, *ptr3;
6
7 ptr1 = urn; // присвоєння вказівнику адреси
8 ptr2 = &urn[2]; // другий екземпляр
9 // розіменування вказівника та взяття адреси вказівника
10 printf("pointer value, dereferenced pointer, pointer address:\n");
11 printf("ptr1 = %p, *ptr1 = %d, &ptr1 = %p\n",
12 ptr1, *ptr1, &ptr1);
13 // додавання вказівників
14 ptr3 = ptr1 + 4;
15 printf("\nadding an int to a pointer:\n");
16 printf("ptr1 + 4 = %p, *(ptr4 + 3) = %d\n", ptr1 + 4, *(ptr1 + 3));
17 ptr1++; // збільшення значення вказівника на 1
18 printf("\nvalues after ptr1++:\n");
19 printf("ptr1 = %p, *ptr1 = %d, &ptr1 = %p\n", ptr1, *ptr1, &ptr1);
20 ptr2--; // зменшення значення вказівника на 1
21 printf("\nvalues after --ptr2:\n");
22 printf("ptr2 = %p, *ptr2 = %d, &ptr2 = %p\n", ptr2, *ptr2, &ptr2);
23 --ptr1; // відновлення початкового значення
24 ++ptr2; // відновлення початкового значення
25 printf("\nPointers reset to original values:\n");
26 printf("ptr1 = %p, ptr2 = %p\n", ptr1, ptr2);
27 // віднімання одного вказівника від іншого
28 printf("\nsubtracting one pointer from another:\n");
29 printf("ptr2 = %p, ptr1 = %p, ptr2 - ptr1 = %td\n", ptr2, ptr1, ptr2 - ptr1);
30 // віднімання цілого значення від вказівника
31 printf("\nsubtracting an int from a pointer:\n");
32 printf("ptr3 = %p, ptr3 - 2 = %p\n", ptr3, ptr3 - 2);
33
34 return 0;
35 }
```


Вивід програми

```
C:\Users\spuasson\AppData\Local\Temp\Rar$Dla0.065\ptr_ops.exe
pointer value, dereferenced pointer, pointer address:
ptr1 = 000000000062FE30, *ptr1 =100, &ptr1 = 000000000062FE28

adding an int to a pointer:
ptr1 + 4 = 000000000062FE40, *(ptr4 + 3) = 400

values after ptr1++:
ptr1 = 000000000062FE34, *ptr1 =200, &ptr1 = 000000000062FE28

values after --ptr2:
ptr2 = 000000000062FE34, *ptr2 = 200, &ptr2 = 000000000062FE20

Pointers reset to original values:
ptr1 = 000000000062FE30, ptr2 = 000000000062FE38

subtracting one pointer from another:
ptr2 = 000000000062FE38, ptr1 = 000000000062FE30, ptr2 - ptr1 = td

subtracting an int from a pointer:
ptr3 = 000000000062FE40, ptr3 - 2 = 000000000062FE38
```

Базові операції із вказівниками

▪ Присвоювання вказівників.

- Вказівнику можна присвоїти адресу.
- Зазвичай це робиться з використанням назви масиву або операції адресації (&).
- У прикладі змінній ptr1 присвоюється адреса початку масива urn (000000000062FE30).
- Адреса повинна бути сумісною з типом вказівника.

▪ Визначення значення (розіменування).

- Операція * повертає значення, що зберігається в комірці, на яку посилається вказівник.
- Тому початковим значенням *ptr1 є 100, воно зберігається в комірці 000000000062FE30.

▪ Взяття адреси вказівника.

- Операція & визначає, де зберігається сам вказівник.
- У прикладі ptr1 зберігається в комірці 000000000062FE28.
- Вміст цієї комірки – 000000000062FE30 – адреса масиву urn.

Базові операції із вказівниками

▪ Додавання / віднімання цілочисельного значення до вказівника.

- За допомогою операції + можна додати ціле число до вказівника або навпаки.
- Ціле число множиться на кількість байтів, що представляє тип даних, на який посилається вказівник.
- Після цього результат додається до початкової адреси.
- Результат операції ptr1 + 4 той же, що і результат операції &urn[4].
- Результат додавання не визначено, якщо він виходить за межі масиву, на який посилається початковий вказівник, за виключенням посилання на адресу, яка йде за кінцем масиву.

▪ Інкремент / декремент значення вказівника

▪ Різниця вказівників

- Зазвичай обчислюється для двох вказівників на елементи, які належать одному масиву – визначає відстань між ними.
- Гарантовано допустима операція, якщо обидва вказівники посилаються на один масив.
- Застосування до вказівників з різних масивів може дати результат, але й може призвести до помилки.

▪ Порівняння вказівників

- Використовуються оператори порівняння за умови того, що вказівники мають один тип.

Базові операції із вказівниками

- Зверніть увагу на існування 2 форм віднімання.
  - Можна відняти вказівник від вказівника та отримати ціле число.
  - Можна відняти ціле число від вказівника та отримати вказівник.
- При виконанні операцій інкремента та декремента вказівника слід бути обережним.
  - Комп'ютер не відстежує, чи посилається результуючий вказівник на елемент масиву.
  - Результат інкременту або декремента вказівника, який виходить за межі, не визначено.
  - Також можна розіменовувати вказівник будь-якого елемента масиву.
  - Допустимість вказівника на наступний за кінцем масиву елемент не гарантує можливості його розіменування.

Масиви (рядки) проти вказівників

- Запис у формі масиву (`m3[]`) призводить до того, що масив з 42 елементів (по одному на кожний символ +1 елемент для завершального символу `'\0'`), розміщується в пам'яті комп'ютера.
  - Кожен елемент ініціалізується відповідним символом.
  - Рядок в лапках знаходиться в статичній пам'яті – завантажується разом з програмою.
  - Проте пам'ять буде розподілена після того, як програма почне виконуватись.
  - У цей момент рядок копіюється в масив, далі компілятор розглядає назву масива `m3` як синонім адреси першого елементу масива, у даному випадку, `&m3[0]`.
- При використанні запису в формі масиву `m3` – це адресна константа.
  - Змінити значення `m3` не можна, оскільки це означає зміну місця зберігання (адреси) масиву.
  - Можна використовувати операції, подібні `m3+1`, проте операція `++m3` буде недопустимою.
  - Операція інкременту може застосовуватись тільки до імен змінних, але не констант.

Відмінності між масивами та вказівниками

- Розглянемо 2 оголошення:

- `char heart [] = "Я люблю Тилли!";`
- `char * head = " Я люблю Милли!";`
- Назва масиву `heart` є константою, а `head` - змінна.

- В обох випадках можна

- Використовувати запис у вигляді масиву

```
for (i = 0; i < 7; i++)
 putchar(heart[i]);
putchar('\n');
for (i = 0; i < 7; i++)
 putchar(head[i]);
putchar('\n');
```

- Використовувати операцію додавання із вказівником

```
for (i = 0; i < 7; i++)
 putchar(*(heart + i));
putchar('\n');
for (i = 0; i < 7; i++)
 putchar(*(head + i));
putchar('\n');
```

Відмінності між масивами та вказівниками

- Тільки в записі в формі вказівника може застосовуватись операція інкремента:

```
while (* (head) != '\0') /* остановиться в кінці строки */
 putchar (* (head++)); /* вивести символ, переместить указатель */
```

- Нехай потрібно, щоб head і heart співпали.
  - head = heart;
    - не призводить до затирання рядка про Міллі; а тільки змінює адресу, збережену в head.
    - Проте не зберігши адресу рядка "Я люблю Милли ! " , не зможете отримати до нього доступ після того, як head стане вказувати на іншу комірку пам'яті.
  - Проте не можна так: heart = head;
- Елементи масива є змінними (якщо масив не оголошений як const), проте назва масиву змінною не є.
  - Чи можна використати вказівник для зміни рядка?
  - За умовами стандарту C99 наслідки таких дій непрогнозовані.
  - Приклад: Прата (5-те видання, ст. 456-457).

Тема доповіді

- **Самостійне опрацювання:**

- вказівники на багатовимірні масиви (Прата, 6те видання, ст. 397-403).
- Масиви змінної довжини (Прата, 6те видання, ст. 406-409).

Тема доповіді: проблеми безпеки та некоректне використання вказівників

Тема доповіді: Рядкові функції в мові програмування C. Бібліотека strings.h

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!